

Πώς τελειώνει η ταινία; Ποια είναι η σχέση μας με τους ήρωες; Β. Καλαμπάκας

Μια κινηματογραφική ταινία αποτελεί μια οπτικοακουστική αφήγηση και ο σκηνοθέτης είναι, από μια άποψη, ο δημιουργός της, όπως ο συγγραφέας είναι ο δημιουργός ενός διηγήματος.

Διαβάστε τα παρακάτω αποσπάσματα:

Βαγγέλης Καλαμπάκας

Πώς τελειώνει η ταινία;

Η επικρατούσα άποψη θέλει την κορύφωση του τέλους να συμπίπτει με τη συγκινησιακή ικανοποίηση του θεατή, μια αφηγηματική λύση ανάλογη με τη δραματική “κάθαρση”. Η πιο διαδεδομένη εκδοχή μιας τέτοιας κορύφωσης είναι ίσως το δημοφιλές “happy end”, που συνήθως σηματοδοτεί την ηθική δικαίωση των ηρώων (και μαζί του ταυτιζόμενου με αυτούς θεατή) ή/και την τελική αποκατάσταση μιας ισορροπίας που είχε διαταραχθεί. Σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα από το αν υιοθετείται η λύση του “happy-end” ή όχι, η συμβατική κορύφωση μιας ταινίας αναμένεται να κλείσει όλα τα αφηγηματικά νήματα που ξεδιπλώθηκαν στη εξέλιξή της, λύνοντας τα αιτιώδη ζητήματα που τη διέτρεχαν και βάζοντας μια πειστική και οριστική τελεία.

Τι θα συνέβαινε όμως αν αντικαθιστούσαμε την τελεία με ερωτηματικό; Υπάρχουν σημαντικά δείγματα αφηγήσεων που αποφεύγουν εσκεμμένα την κορύφωση μιας τελικής κάθαρσης, αφήνοντας το τέλος ανοιχτό και παρακινώντας έτσι τον θεατή να δώσει τη δική του λύση ή να ερμηνεύσει ο ίδιος μια πιθανώς αμφίσημη έκβαση.

Βαγγέλης Καλαμπάκας, Κινηματογράφος, Γενική Γραμματεία δια βίου μάθησης, Κέντρα δια βίου μάθησης, ΥΠΕΠΘ

Βαγγέλης Καλαμπάκας

Ποια είναι η σχέση μας με τους ήρωες;

Η είσοδός μας στον φανταστικό, ολοκληρωμένο κόσμο μιας κινηματογραφικής ταινίας συχνά γίνεται με όχημα έναν πρωταγωνιστικό χαρακτήρα, τον οποίο αποδεχόμαστε και ταυτιζόμαστε συναισθηματικά μαζί του. Τα κίνητρα, οι τρόποι και τα αποτελέσματα αυτής της ταύτισης είναι ποικίλα και σύνθετα και έχουν διεξοδικά διερευνηθεί από θεωρητικούς της ψυχανάλυσης και της σημειολογίας του μέσου. Σε κάθε περίπτωση, η ταύτιση έχει σαν αποτέλεσμα ο θεατής να “εκπροσωπείται” στον κόσμο της ταινίας από ένα χαρακτήρα, τον οποίο εμπιστεύεται ανεπιφύλακτα και συμπάσχει μαζί του.

Στον εμπορικό κινηματογράφο και τις τηλεοπτικές σειρές η σύνδεση αυτή είναι ένα ευρέως χρησιμοποιούμενο τέχνασμα χειραγώγησης του θεατή, σε συνδυασμό με υπεραπλουστευμένους χαρακτήρες – κατά κανόνα ερμηνευόμενους από “σταρ – που διευκολύνουν την άνευ όρων αποδοχή. Στον δημιουργικό κινηματογράφο η ταύτιση παίρνει μια πολύ πιο σύνθετη μορφή, στο βαθμό που οι χαρακτήρες είναι πιο πολυδιάστατοι και συχνά αντιφατικοί.

Βαγγέλης Καλαμπάκας, *Κινηματογράφος*, Γενική Γραμματεία δια βίου μάθησης, Κέντρα δια βίου μάθησης, ΥΠΕΠΘ

Ασκήσεις

1. Η επικρατούσα άποψη ... με τη δραματική «κάθαρση». Να θυμηθείτε την Αριστοτελική κάθαρση στην οποία αναφέρεται το απόσπασμα και να προσπαθήσετε να αποδώσετε με δικά σας λόγια το νόημα της φράσης.
2. Πώς λειτουργεί η ταύτιση του θεατή στον εμπορικό κινηματογράφο και πώς στον δημιουργικό, δηλαδή στον ποιοτικό κινηματογράφο, σύμφωνα με το απόσπασμα *Ποια είναι η σχέση μας με τους ήρωες;*
3. Να δείτε ξανά μία ταινία που αγαπάτε και να αναρωτηθείτε:
  - Ποια ιστορία αφηγείται η ταινία;
  - Κινείται η αφήγηση γραμμικά ή υπάρχουν αναδρομικές αφηγήσεις (flash back);
  - Ποιος είναι ο αφηγητής;
  - Ποιος είναι ο κεντρικός ήρωας με τον οποίο μπορεί να ταυτιστεί ο θεατής;
  - Εσείς προσωπικά αισθάνεστε ότι ταυτίζεστε; Για ποιους λόγους;
  - Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα σας δημιουργεί το τέλος της ταινίας; Θα προτείνατε κάποιο άλλο τέλος και γιατί;

Να καταγράψετε τις απαντήσεις σας και να παρουσιάσετε την εργασία σας σε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο με το ανάλογο λογισμικό παρουσίασης.

 ΠΡΟΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΟΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ
ΛΟΓΟΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΤΠΕ